

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain nojalla siirrettävät tiedot

Kunnanhallitus 14.02.2022 § 28
59/00.04.00/2022

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta (616/2021, myöhemmin voimaanpanolaki) annetun lain 4 §:ssä määrätään sosiaali- ja terveystoimen järjestämisvastuun siirtämisestä. Po lainkohdassa todetaan seuraavasti:

”Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain mukainen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille 1 päivänä tammikuuta 2023. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain mukainen järjestämisvastuu siirtyy HUS-yhtymälle 1 päivänä tammikuuta 2023. Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain mukainen pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille 1 päivänä tammikuuta 2023.”

Samaisen lain 26 §:n mukaan kunnan on tehtävä viimeistään 28.2.2022 hyvinvointialueelle selvitys voimaanpanolain 22, 23 ja 25 §:ssä tarkoitetuista sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen käytössä olevista toimitiloista, siirtyvästä irtaimesta omaisuudesta, sopimuksista ja vastuista. Lisäksi samassa määräajassa kunnan tulee antaa hyvinvointialueelle arvio 18 §:n nojalla siirtyvän henkilöstön määrästä, palkkakuluista ja 24 §:n mukaisesta lomapalkkavelasta.

Hyvinvointialue voi pyytää kunnalta käyttöönsä tarpeellisiksi katsomiaan lisäselvityksiä ja asiakirjoja. Jos hyvinvointialue katsoo, että annetun selvityksen mukaan hyvinvointialueen hallintaan siirtyvät toimitilat, irtaimisto ja sopimukset eivät turvaa sosiaali- ja terveystoimen tai pelastustoimen järjestämistä alueella, hyvinvointialueen on neuvoteltava kunnan kanssa.

Kunnan on täydennettävä 28.2.2022 annettavaa selvitystä viimeistään 30.6.2022, jos toimitiloissa, siirtyvässä irtaimessa omaisuudessa tai sopimuksissa on tapahtunut olennaisia muutoksia 28.2.2022 mennessä annetun selvityksen antamisen jälkeen ja jos hyvinvointialue katsoo selvityksen täydentämisen tarpeelliseksi.

Aluevaltuusto käsittelee voimaanpanolain 26 §:ssä tarkoitetun selvityksen viimeistään 31.3.2022 ja päättää sen perusteella voimaanpanolain 22–25 §:issä tarkoitettujen irtaimen omaisuuden, lomapalkkavelan, sopimusten ja vastuiden siirtymisestä hyvinvointialueelle ja hyvinvointialueen vastuulle.

Kuntayhtymien omaisuus ja irtain omaisuus siirtyy hyvinvointialueelle voimaanpanolain nojalla. Edellä voimaanpanolain 21 ja 26 §:issä säädetty selvitys sekä edellä mainittu hyvinvointialueen päätös vastaavat omaisuuden saantokirjaa. Hyvinvointialueen on haettava lainhuutoa kuuden kuukauden kuluessa omistusoikeuden siirtymisestä. HUSin kiinteä ja irtain omaisuus siirtyy voimaanpanolain nojalla ilman eri selvitystä ja HUS-hyvinvointiyhtymän on haettava lainhuutoa kuuden kuukauden kuluessa omistusoikeuden siirtymisestä.

Voimaanpanolain 18 §:ssä määrätään henkilöstön asemasta. Sen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien ja tehtäviä hoitavan henkilöstön siirto kunnista ja kuntayhtymistä hyvinvointialueelle sekä hyvinvointiyhtymään katsotaan liikkeenluovutukseksi.

Liikkeenluovutukseksi katsotaan myös kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa olevien opiskeluhuollon psykologien ja kuraattoreiden siirtyminen hyvinvointialueelle ja hyvinvointiyhtymään sekä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien tukitehtävien ja tehtäviä hoitavan henkilöstön siirrot, jos tehtävää hoitavan henkilön tosiasiallisista tehtävistä vähintään puolet on sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen tehtävien tukitehtäviä.

Voimaanpanolain 22 §:n mukaan kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevat toimitilat siirtyvät hyvinvointialueen hallintaan 1.1.2023. Hyvinvointialue ja kunta tekevät toimitilojen hallinnasta vuokrasopimuksen siten, että se on voimassa ainakin 31.12.2025 asti. Hyvinvointialueella on oikeus pidentää vuokrasopimuksen voimassaoloaikaa yhdellä vuodella ilmoittamalla siitä kunnalle viimeistään 12 kuukautta ennen vuokrasopimuksen voimassaoloajan päättymistä.

Hyvinvointialueen hallintaan siirtyvien toimitilojen vuokrasopimuksessa sovitun vuokran on katettava vuokrasopimuksen kohteena olevaan toimitilaan liittyvät kohtuulliset pääoma- ja ylläpitokustannukset. Hyvinvointialue ja kunta voivat sopia toimitilojen hallinnasta sekä toimitilojen hallintaa koskevien vuokrasopimusten voimassaolosta myös toisin kuin laissa säädetään.

Voimaanpanolain 23 §:n mukaan hyvinvointialueelle siirtyvät 1.1.2023 sen järjestämisvastuulle kuuluvaan toimintaan liittyvä irtaimisto, irtaimen omaisuuden omistusta, hallintaa ja käyttöä koskevat oikeudet sekä immateriaaliset oikeudet ja luvat. Hyvinvointialueelle siirtyvät sellaisen osakeyhtiön osakkeet, jotka kunta omistaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämistä tai tuottamista varten, jos osakeyhtiön tosiasiallinen päätoimiala on sosiaali- ja terveystalouden tuottaminen. Hyvinvointialueelle ei kuitenkaan siirry sellainen kunnan omistama irtaimisto ja osakkeet, jotka kunta omistaa työterveyshuoltolaissa (1383/2001) säädettyjen velvoitteidensa täyttämiseksi. Osakkeiden siirtymistä lukuun ottamatta kunta ja hyvinvointialue voivat sopia irtaimen omaisuuden siirtymisestä myös toisin kuin laissa säädetään.

Liitteissä olevien selvitysten sisällöt

- Liite 1 sisältää tiedot hyvinvointialueen hallintaan siirtyvistä toimitiloista.
- Liite 2 sisältää tiedot siirtyvästä omaisuudesta. Vihdin kunnan osalta siirtyvää omaisuutta ovat ainoastaan liitteessä 3 ilmoitettujen osakeyhtiöiden osakkeiden lisäksi hyvinvointialueelle siirtyvän henkilöstön (koulukuraattorit) käytössä olevien työasemien leasingvastuut.
- Liite 3 sisältää tiedot voimaanpanolain 23.2 §:n mukaisesti hyvinvointialueelle siirtyvien yhtiöiden osakkeista ja niihin liittyvistä rahoitusvastuista. Vihdin kunnan osalta siirtyviä osakeomistuksia ovat Sosiaalitalo Oy:n ja Uudenmaan työterveys Oy:n osakeomistukset.
- Liite 4 sisältää tiedot potentiaalisesti jaettavista hankintasopimuksista. Vihdin kunnan osalta mahdollisesti jaettavaan sopimukseen on listattu em. työasemia koskeva leasing-sopimus koulukuraattoreiden osalta. Hyvinvointialueen valmisteluorganisaatiosta saadun tiedon mukaan muita siirtyvää henkilöstöäkin koskevia tukipalvelusopimuksia ei tarvitse ilmoittaa.
- Liite 5 sisältää arvion siirtyvästä henkilöstömäärästä tehtävämikkeitäin. Liitteessä on kirjattuna arvio siirtyvän henkilöstön palkkasummasta tilanteessa 31.12.2022 sekä arvio siirtyvän henkilöstön lomapalkkavelasta 31.12.2022.

Muutoksen vaikutusten arviointi

Tiedonsiirto perustuu lakiin sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta (616/2021). Jokaisen kunnan on tehtävä selvitys hyvinvointialueelle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen käytössä olevista toimitiloista, siirtyvästä irtaimesta omaisuudesta, sopimuksista ja vastuista sekä arvio siirtyvästä henkilöstöstä 28.2.2022 mennessä.

Yleisesti muutoksen vaikutuksia voidaan arvioida seuraavasti:

Vaikutukset asukkaisiin: Kunnan palvelujen jatkuvuus turvataan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella. Kuntalaisten palveluissa ei tapahdu välitöntä muutosta 1.1.2023. Palvelujen järjestämisvastuun siirtyminen kunnalta hyvinvointialueelle tehdään liikkeenluovutuksen säätelyn mukaisesti, jolloin olemassa oleva henkilöstö ja ostopalvelutuottajat säilyvät muutoksessa ennallaan. Hyvinvointialue on velvollinen vuokraamaan sotekäytössä olevat kuntien toimitilat kolmen vuoden ajan. Siten myöskään toimipisteisiin ei ole tulossa välittömiä muutoksia.

Vaikutukset kunnan talouteen: Kun rahoitusvastuu siirtyy kunnilta valtiolle, on valtion tuloja lisättävä ja kuntien tuloja vastaavasti vähennettävä niiltä pois siirtyvän rahoitusvastuun verran. Kuntien valtionosuudesta vähennetään sote- ja pelastustoimen laskennallisten kustannusten osuus. Jotta kokonaisveroaste ei kasvaisi, veloitetaan kunnat alentamaan kunnallisveroa. Kunnallisveron vähennys on kevään 2021 arvion mukaan 12,39 prosenttiyksikköä kaikissa kunnissa kun lait tulevat voimaan. Vähennys päätetään keväällä 2022 siirtyvien sote- ja pelastustoimen kustannusten uuden arvion päivityttyä. Myös kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta alennetaan ja valtion osuutta vastaavasti kasvatetaan.

Vaikutukset henkilöstöön: Kuntien ja kuntayhtymien sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen henkilöstö siirtyy tehtäviensä mukana kokonaisuudessaan hyvinvointialueiden palvelukseen. Lisäksi kuntien opetustoimesta hyvinvointialueen palvelukseen siirtyvät opiskeluhuollon kuraattorit ja psykologit. Kuntien yhteisten tukipalvelujen työntekijä siirtyy hyvinvointialueen palvelukseen, jos henkilön nykytehtävistä (siirtymähetkellä eli 31.12.2022) vähintään puolet kohdistuu kunnan sosiaali- tai terveydenhuollon tai pelastustoimen palveluihin. Henkilöstö siirtyy liikkeenluovutuksen periaatteen mukaisesti ns. vanhoina työntekijöinä ja säilyttää siirtymähetkellä voimassa olevat työ- tai virkasuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet.

Liikkeenluovutus tarkoittaa sitä, että työnantajan luovutushetkellä voimassa olevista työ- ja virkasuhteista johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät luovutuksensaajalle, joka olisi velvollinen noudattamaan luovutushetkellä voimassa olleen työ- tai virkaehtosopimuksen määräyksiä sopimuskauden loppuun. Liikkeenluovutus ei ole sellaisenaan peruste palvelussuhteen ehtojen muuttamiseen. Viranhaltijalla ja työntekijällä olisi oikeus irtisanoutua palvelussuhteesta irtisanomisaikaa noudattamatta organisaatiomuutoksen voimaantulosta. Määräaikaisissa palvelussuhteissa olevat siirtyvät liikkeenluovutuksessa uuden työnantajan palvelukseen määräaikaisen palvelussuhteensa keston ajaksi. Aikaisemman työnantajan palveluksesta perhevapaille jääneillä työntekijöillä on oikeus palata uuden työnantajan palvelukseen ensisijaisesti aikaisempaan työhön.

Vaikutukset palveluihin: Hyvinvointialueen toiminnan rahoitus vastaa toiminnan käynnistyessä kunkin alueen kuntien sote- ja pelastustoimeen aiemmin kohdentamia määrärahoja. Pysyvä rahoitusmalli perustuu hyvinvointialueen tarveperusteeseen. Tarveperusteinen rahoitus lasketaan asukasmäärän, terveydenhuollon palvelutarpeen, vanhustenhuollon palvelutarpeen, sosiaalihuollon palvelutarpeen, vieraskielisyyden, kaksikielisyyden, asukastiheyden ja saaristolaisuuden perusteella. Lisäksi rahoitusta saa hyvinvoinnin edistämisen perusteella. Rahoituksen siirtymäkauden 2023–2029 aikana rahoitusperuste muuttuu portaittain tarveperusteiseksi.

Valtiovarainministeriön laskelmien mukaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen lähtötason rahoitus on 214 euroa / asukas eli 101 miljoonaa euroa tarvevakioitua rahoitusta suurempi, mikä tarkoittaa Länsi-

Uudenmaan hyvinvointialueelle rahoitusleikkausta. Rahoitusleikkaus on kuitenkin rajattu olemaan enintään 100 euroa / asukas eli noin 47 miljoonaa euroa. Ensimmäinen rahoituksen leikkaus kohdistuu vuoteen 2024, jolloin rahoitusta leikataan 10 euroa / asukas eli noin 4,7 miljoonaa euroa.

Valtioneuvosto vahvistaa joka neljäs vuosi strategiset tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollolle ja pelastustoimelle. Hyvinvointialueiden tulee ottaa tavoitteet huomioon omassa toiminnassaan ja sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueen yhteistyösopimuksen valmistelussa. Sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö ja valtiovarainministeriö käyvät vuosittain kunkin hyvinvointialueen kanssa neuvottelut, joissa seurataan, arvioidaan ja ohjataan strategisella tasolla hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämistä. Hyvinvointialue laatii vuosittain investointisuunnitelman, jonka hyväksymisestä päättävät sosiaali- ja terveysministeriö ja sisäministeriö. Hyväksytty investointisuunnitelma on edellytyksenä hyvinvointialueen uusille investoinneille ja omaisuuden luovutuksille.

Hyvinvointialueen väliaikainen valmistelutoimielin on laatinut toiminnan käynnistämisen riskiarvioinnin. Keskeisimmät riskit liittyvät hyvinvointialueen käynnistämisen hallinnollisiin kysymyksiin, erityisesti tarpeeseen ottaa käyttöön hallinnon tietojärjestelmiä erittäin kireällä aikataululla.

Yhteistoiminta henkilöstön kanssa

Henkilöstötietojen siirtoa koskeva yhteistoimintamenettely on toteutettu 27.9.2022. Yhteistoiminnallisessa käsittelyssä ja tietojen keruussa on noudatettu KT:n asiassa antamia ohjeita. Tietoja on ilmoitettu käytettävän mm. hyvinvointialueen henkilöstö- ja taloussuunnittelun toteuttamiseksi. Tietojen siirtoa koskevan yhteistoimintamenettelyn lisäksi kunnassa on toteutettu sivistyspalvelujen palvelukeskuksen opetuspalveluiden opiskeluhollossa yhteistoiminnallisia työpaikkakokouksia syksystä 2021 lähtien lähes viikottain.

Varsinaiset henkilöstön siirtoa koskevat yhteistoiminnalliset menettelyt käydään kesä-syyskuussa 2022, minkä jälkeen hyvinvointialueelle annetaan tarkemmat yksityiskohdat sisältävä listaus 1.1.2023 siirtyvästä henkilöstöstä. Henkilöstön vaihtuvuuden vuoksi listaan on mahdollista muutoksia aina siirtymähetkeen saakka.

Valmistelijat	Noora Nordberg, etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, puh. 050 5970 913 Jere Laine etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, puh. 044 467 5554 Päivi Pohjola, etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, puh. 050 587 5500 Matti Kokkinen, etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, puh. 044 042 1347
Esittelijä	Kunnanjohtaja Erkki Eerola
Ehdotus	Kunnanhallitus päättää

1. antaa selvityksenä liitteiden 1-4 mukaiset tiedot sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen käytössä olevista toimitiloista, siirtyvästä irtaimesta omaisuudesta, sopimuksista ja vastuista;
2. antaa liitteen 5 mukaisen arvion hyvinvointialueelle siirtyvän henkilöstön määrästä, palkkakuluista ja lomapalkkavelasta;
3. valtuuttaa kunnanjohtajan tai määräämänsä päättämään selvitykseen vaadittavista täydennyksistä ja vähäisistä muutoksista; ja
4. antaa tämän selvityksen tiedoksi kunnanvaltuustolle.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan ehdotuksen yksimielisesti.